

Vlaams
Parlement

vergadering **C206**
zittingsjaar 2019-2020

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese
Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en
Toerisme

van 9 juni 2020

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de bescherming van het Amazonewoud en de inheemse volkeren – 2342 (2019-2020)	3
VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de invoering van de zogenaamde Chinese Veiligheidswet en de inperking van de autonomie van Hongkong door de Chinese Volksrepubliek – 2459 (2019-2020)	
VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de spanningen tussen de VS en China – 2492 (2019-2020)	9
VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneeckhout aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de Vlaamse bijdrage aan het Central Emergency Response Fund – 2468 (2019-2020)	14

VRAAG OM UITLEG van Mieke Schauvliege aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de bescherming van het Amazonewoud en de inheemse volkeren – 2342 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, minister-president, ik had inderdaad een vraag om uitleg over de bescherming van het Amazonewoud en de inheemse volkeren. We hebben het er in deze commissie al over gehad.

In 2019 had het Amazonewoud heel zwaar te lijden onder ontbossing ten gevolge van de verwoestende branden – u herinnert zich allicht allemaal die beelden. Dat leidde tot een enorme toename van de CO₂-uitstoot, niet alleen door de branden zelf, maar ook door het vrijkomen van CO₂ uit de bodem. Een recente studie van het Nationaal Instituut voor Amazoneonderzoek (INPA) stelt dat ook het risico op de uitbraak van nieuwe dierziekten aanzienlijk verhoogd is.

Er worden voor het jaar 2020 grote droogteperiodes voorspeld met een nog hoger risico op woudbranden en dus nog meer CO₂-uitstoot. Dat is een slecht verhaal voor Brazilië, het Amazonewoud en eigenlijk ook de hele wereld.

De Braziliaanse regering van Jair Bolsonaro bouwt alle milieubescherming af en gedooft verregaande nieuwe landbouw- en mijnexploitatie in voorheen beschermde gebieden.

De indianen die in het Amazonegebied wonen en die instaan voor de bescherming van het woud, worden naast door de gewelddadige ontsluiting van hun leefgebieden nu ook ernstig bedreigd door het coronavirus. De Braziliaanse stad Manaus, aan de grens van het Amazonewoud, is nu al bijzonder zwaar getroffen door COVID-19. De burgemeester van Manaus, Arthur Neto, smeekt de internationale gemeenschap om hulp in de vorm van beschermingsmateriaal, beademingsmachines en scanners. Er dreigt met andere woorden een nieuwe epidemie onder de inheemse bewoners van het Amazonewoud, na de vele uitbraken van dieren- en andere ziekten die in het verleden al lelijk huishielden onder de inheemse populatie. Er zijn dan ook dringend maatregelen nodig om deze kwetsbare bevolking te beschermen, door voldoende sanitaire voorzieningen te treffen en door een halt toe te roepen aan het verder inpalmen van hun gebieden voor grootschalige landbouw of mijnbouw.

Naast COVID-19 en de ontbossingen neemt de druk op het Amazonegebied ook toe door plaatselijke overstromingen en door massale olievervuiling, over maar liefst 2000 kilometer in negen Braziliaanse staten, en recent ook in het Cocarivierbekken in Ecuador.

De mensenrechten in Brazilië – dat weten we – en in het bijzonder in het Amazone-woud staan ernstig onder druk. Verschillende activisten die opkomen voor het behoud van het regenwoud, worden met de dood bedreigd of hebben het leven al gelaten.

Heel recent heeft het World Wide Fund for Nature (WWF) ook een rapport gepubliceerd waaruit bleek dat de ontbossing in het Amazonewoud met 150 procent is toegenomen. Dat bleek uit luchtbeelden. De toestand is dus ernstig en ik heb dan ook de volgende vragen.

Bent u bereid om bij de Braziliaanse regering aan te dringen op voldoende sanitaire voorzieningen ter bescherming van de inheemse volkeren in het Amazonewoud en

op de bescherming van hun leefgebieden tegen verdere aantasting door het opdringen van teelten, vee of de ontginning van mijnen?

Bent u bereid bij de Braziliaanse regering aan te dringen op een versterking van het beleid tot behoud van het Amazonewoud, in het bijzonder een sterker preventief beleid om nieuwe branden of vervuiling te voorkomen?

Hoe reageert u op de hulpvraag van de burgemeester van Manaus? Wil de Vlaamse Regering hierop ingaan?

Bent u bereid om er bij de Federale Regering op aan te dringen om van de Belgische positie in de VN-Veiligheidsraad gebruik te maken om een oplossing voor dit probleem te bedingen, omdat het een veiligheidsprobleem van eerste orde is geworden voor de hele wereldbevolking?

Zult u er bij de Europese Commissie op aandringen om een opschortingsclausule op te nemen in het handelsakkoord tussen de EU en de MERCOSUR-landen met voorwaarden over het vrijwaren van de leefgebieden van de indianenvolkeren in het Amazonewoud; over het recht op toegang tot zorg voor alle Brazilianen, inclusief de indianenvolkeren in het Amazonewoud; over het respect voor de mensenrechten; over het tegengaan van de ontbossing in het Amazonegebied; over de naleving van het klimaatakkoord van Parijs door alle MERCOSUR-landen, Brazilië in het bijzonder?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Voorzitter, dank u wel en goedemiddag. Vooreerst mijn excuses omdat ik vijf minuten te laat was, 13:45 uur is een ongebruikelijk uur om de commissie te beginnen.

Mevrouw Schauvliege, dank u voor de vragen. Het is duidelijk dat president Bolsonaro een beleid voert dat nefast is voor het Amazonewoud en de inheemse bevolking die er woont. Het probleem is echter niet alleen te beperken tot Brazilië. Uit de indicatoren van het platform Global Forest Watch (GFW) blijkt dat vorig jaar twee derden van de oerbossen elders zijn verdwenen. Maar het bericht van het platform dat elke zes seconden een voetbalveld aan oerbossen verdwijnt, is inderdaad verschrikkelijk slecht nieuws.

U vraagt dat de Vlaamse Regering hierover rechtstreeks zou tussenkomen bij de Braziliaanse regering. Vlaanderen beschikt niet over een diplomatieke vertegenwoordiging ter plaatse of bepaalde hefboomen om de Braziliaanse regering onder druk te zetten, zoals Duitsland en Noorwegen, die grote donoren zijn van het Amazonefonds.

Als we zien hoe president Bolsonaro heeft gereageerd op een aantal uitspraken van onder meer de Franse president Macron, dan kunnen we niet anders dan constateren dat een bilaterale demarche veeleer contraproductief is bij leiders zoals de Braziliaanse president.

Het is volgens mij veel zinvoller om vanuit Vlaanderen de Europese Unie te steunen in haar onderhandelingen met de Braziliaanse autoriteiten. De EU volgt de toestand van het Amazonewoud en de daaraan gekoppelde mensenrechtensituatie van de inheemse volkeren in Brazilië actief op en beschikt over de nodige instrumenten om te dialogeren.

In mijn beleidsnota staat trouwens expliciet: "Op het vlak van de naleving van de mensenrechten trekken we resoluut de Europese en internationale kaart. We kaarten problemen op het vlak van het respect voor de mensenrechten aan via het Europese en het multilaterale kader." Dat is de operationele doelstelling 8.1.

Tijdens een toespraak op 19 januari 2020 refereerde Josep Borrell, de hoge EU-vertegenwoordiger voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid naar de mensenrechten in Brazilië. Ik citeer uit zijn toespraak: "Ik herhaal het grote belang dat de EU hecht aan het omkeren van de negatieve trends die we momenteel zien met betrekking tot het naleven van mensenrechten van de inheemse volkeren. Ondersteuning van de rechten van inheemse volkeren blijft hoog op onze agenda staan."

En verder: "De EU volgt de situatie van de mensenrechten in Brazilië op de voet, met name mensenrechtenverdedigers, inheemse volkeren en iedereen die werkt aan de bescherming van land, milieu, biodiversiteit en klimaat. Inheemse volkeren spelen ook een prominente rol in ons alomvattende en voortdurende contact en samenwerking met Brazilië, bijvoorbeeld met regelmatige bezoeken van de EU-delegatie in Brazilië aan verschillende regio's en inheemse gemeenschappen, en ook regelmatige bezoeken door de speciale vertegenwoordiger van de EU voor de mensenrechten, Eamon Gilmore."

Ik wil hierbij ook aanstippen dat de EU eveneens al lange tijd actief is op het vlak van natuurbescherming. Zo is de EU in Brazilië actief in het gebied van de Amazone en de Orinoco en in de Zuid-Amerikaanse laaglanden. Daarbij wordt gewerkt aan de bescherming van belangrijke ecosystemen, expliciet gericht op de kwetsbare bevolkingsgroepen die er wonen, zoals de inheemse volkeren. Een van die projecten is het High Paraná Atlantic Forest Project.

Een grote hinderpaal is evenwel dat de Braziliaanse regering zelf de Fundação Nacional do Índio (FUNAI), de regeringsinstantie die verantwoordelijk is voor de bescherming van de inheemse bevolking, vleugellam heeft gemaakt. We zitten dus in een situatie waar de inheemse volkeren door hun eigen regering in de steek worden gelaten en enkel nog kunnen rekenen op de bescherming van de rechterlijke macht.

Hoe reageer ik op de hulpvraag van de burgemeester van Manaus? Manaus is niet het enige gebied in Brazilië dat zwaar getroffen is en hulp kan gebruiken. Ook São Paulo, Rio de Janeiro en Ceará zijn hard getroffen.

Naast de corona-epidemie zelf is er de politieke situatie. We hebben gezien hoe president Bolsonaro deelnam aan betogingen die zich richten tegen het beleid van de deelstaten om de epidemie te bekampen.

Op dit moment heeft het VN-kantoor voor de coördinatie van noodhulp (OCHA) geen 'flash appeal' voor Brazilië uitgestuurd. Er is dus nog geen formele oproep tot de internationale gemeenschap om humanitaire acties op te zetten.

Dergelijk mandaat is heel belangrijk om mee aan de slag te gaan als donor, want dergelijke oproepen maken een geconsolideerde analyse van de noden en coördineren de inspanningen van alle donoren. Zonder dergelijk mechanisme lopen we het risico iets te financieren waar geen vraag naar is, of wat al is gefinancierd door een andere donor. We willen te allen tijde vermijden dat we meer kwaad dan goed doen met onze humanitaire middelen.

U weet dat we sinds jaar en dag het Central Emergency Response Fund van de VN (CERF) steunen met 600.000 euro per jaar. Zodra de situatie de opmaak van een 'flash appeal' rechtvaardigt, zal er ook toegang zijn tot financiering van het CERF. Het mechanisme werkt enorm snel, en kan binnen de 48 à 72 uur een financieringsbeslissing nemen.

Ik onderstreep dat Vlaanderen in het ruimere Amazonewoud actief is voor inheemse volkeren via het Vlaams Fonds Tropisch Bos (VFTB). Het fonds is wel niet actief in Brazilië, maar in landen als Ecuador, Bolivia, Peru en Suriname. Er zijn twee recente projecten, één over het beheer van het Yanésa gemeenschapsreservaat

in Peru en één over het herstel van gedegradeerde gebieden van de Chiquitano-gemeenschappen in Bolivië. Hierover is info te vinden op de website van het VFTB. Het is niet aan mij, maar aan de bevoegde minister voor het beleidsveld Omgeving om hier eventueel en indien gewenst dieper op in te gaan.

Zoals u wellicht weet, wordt de agenda van de VN-Veiligheidsraad vooral bepaald door de politieke actualiteit. Dat maakt dat het aanbrengen van dit onderwerp op de agenda van de Veiligheidsraad wellicht niet zo eenvoudig zal zijn.

Ik onderken echter de ernst van de situatie van de mensenrechten van de inheemse bevolking in Brazilië en de implicaties op wereldvlak en ik zal bij de federale minister van Buitenlandse Zaken polsen of erop aandringen om dit op de agenda van de Veiligheidsraad te zetten.

In uw vragen vestigt u terecht de aandacht op de EU-MERCOSUR-vrijhandels-overeenkomst. Een van de beleidsinstrumenten die de EU ter beschikking heeft, is het gemeenschappelijk handelsbeleid. In lijn met de Vlaamse Handels- en Investeringsstrategie gelooft mijn regering in de mogelijkheid om handel te gebruiken als een instrument ten dienste van mens, milieu en van duurzame ontwikkeling in het algemeen en voor ontwikkelingslanden in het bijzonder. We streven dan ook naar de opname van ambitieuze hoofdstukken over handel en duurzame ontwikkeling in de handelsakkoorden. De EU-MERCOSUR-handelsovereenkomst is tot op heden deel van een bredere associatieovereenkomst en bevat een dergelijk belangrijk hoofdstuk met duidelijke engagementen om enkele bezorgdheden die u vermeldde aan te pakken.

Zo is het volgende voorzien: een engagement voor de tenuitvoerlegging van het Klimaatakkoord van Parijs; een 'non-regressieclausule' die stelt dat men milieu- en arbeidsnormen niet mag verlagen om handel en investeringen aan te moedigen; een verbintenis tussen de partijen om handel in goederen te promoten die afkomstig zijn uit duurzaam beheerde bossen; maatregelen om het illegale kappen gelinkt aan handel te bestrijden; een engagement van de partijen om informatie uit te wisselen over het duurzame beheer, bestuur en behoud van bossen; een verbintenis om samen te werken voor een maximale impact en de gemeenschappelijke steun voor elkaars respectievelijke beleidsmaatregelen op dit terrein; en tot slot een reeks bepalingen die erop gericht zijn om de mensenrechten en inheemse gemeenschappen te beschermen. Hierbij denk ik bijvoorbeeld aan bepalingen die de rol van deze gemeenschappen in duurzame toeleveringsketens voor bosbouwproducten verstevigen en de samenwerking in sociale projecten waar zij deel van uitmaken, stimuleren.

Maar, uiteraard, dienen dergelijke ambitieuze hoofdstukken gepaard te gaan met een adequate tenuitvoerlegging en een geëigend geschillenbeslechtingsmechanisme, in geval van betwistingen. Wat dat betreft kunnen beide partijen bij een eventueel meningsverschil om een formele bijeenkomst op regeringsniveau verzoeken, gevolgd door een onafhankelijk panel van deskundigen om de zaak te onderzoeken en een verslag met aanbevelingen uit te brengen indien de eerste stap niet voldoende was. Het verslag met aanbevelingen wordt dan openbaar gemaakt en is open voor feedback.

Ik wil ook onderlijnen dat de handelsovereenkomst een pijler is van een bredere associatieovereenkomst die voorziet in een bredere politieke samenwerking. De associatieovereenkomst biedt dan ook een sterk kader om de mensenrechtenskwesties te behandelen, in het bijzonder met betrekking tot de inheemse bevolkingsgroepen. Het Vlaams standpunt is nog niet veranderd. De Vlaamse Regering heeft vanuit strategisch oogpunt een principiële akkoord verwelkomd, maar we zullen pas na een analyse van de overeenkomst een finaal standpunt innemen. In die optiek wachten mijn diensten nog de rest van de associatieovereenkomst af.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Minister-president, ik dank u voor uw antwoord. Ik ben natuurlijk zeer verheugd met de bezorgdheid die ik in uw antwoord heb gehoord. In tegenstelling tot een paar maanden geleden, zijn een aantal incentives aangereikt om de toestand aan te kaarten. Toen we dit voorstel deden, werd het niet zo goed onthaald. Het is goed nu te zien dat er werk van zal worden gemaakt.

Ik heb uit uw antwoord begrepen dat we voor bijkomende steun voor het Amazonewoud en de bebossingsprojecten naar minister Demir moeten stappen. We zullen dat dan ook doen.

Ik heb ook begrepen dat er al voorbereidend werk is verricht om met betrekking tot het akkoord met de MERCOSUR-landen voorwaarden inzake het respect voor de mensenrechten op te nemen. Het Vlaams standpunt moet nog worden opge maakt en bevestigd. Ik zou erop willen aandringen om wat u hier hebt verteld uitdrukkelijk daarin op te nemen. We moeten een duidelijk standpunt innemen en de huidige schendingen van de mensenrechten en de verdere ontbossing voor 100 procent veroordelen. We moeten dat ook doortrekken in ons handelsakkoord. In de commissie Landbouw, bijvoorbeeld, zijn ook al dergelijke opmerkingen gemaakt. Het is belangrijk dat we die opmerkingen maken en blijven aanhouden. We moeten het voortouw nemen.

Ik heb nog een bijkomende vraag. U hebt daarnet gesproken over de 'flash appeal' om met betrekking tot COVID-19 noodhulp te bieden aan de mensen in Brazilië. Hebt u er zicht op wanneer die 'flash appeal' zal worden geformuleerd, want dat lijkt me zeer essentieel? Kunnen we stappen zetten om dit te bevorderen, zodat we de nood zo snel mogelijk kunnen lenigen?

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Mevrouw Schauvliege, ik dank u voor uw vraag om uitleg. Het is goed dat dit opnieuw aan bod kan komen, want nadat we het er vorig jaar over hebben gehad, hebben we vanuit de meerderheid aangekondigd zelf met een voorstel van resolutie te zullen komen. Eind februari 2020 was de tekst klaar en we zouden daar tijdens de derde week van maart 2020 over vergaderen. Het is een beetje anders gelopen, maar we finaliseren momenteel de tekst.

Minister-president, we hebben daarvoor ook een beetje op uw zeer relevant antwoord gewacht. Ik wil u danken voor dat geëngageerd antwoord. Ik heb echter nog een bedenking met betrekking tot de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties. Zoals u zelf hebt gesteld, is die raad in de eerste plaats bevoegd voor internationale vrede en veiligheid en het is misschien moeilijk de situatie in het Amazonewoud hieraan te koppelen. Maar het lijkt mij wel interessant om aan het federale niveau door te geven dat het een interessant thema kan zijn voor de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties, die altijd in het najaar plaatsvindt.

Voorts is het rond het MERCOSUR-verdrag nog wat afwachten, want er zijn nogal wat Europese landen die zich daar serieuze vragen bij stellen. Volgens ons is het altijd zo dat in een handelsverdrag van de EU opschortende voorwaarden zitten met betrekking tot de mensenrechten. Het lijkt me dus logisch dat dit ook hier het geval zal zijn. Maar MERCOSUR is op dit moment nog wat koffiedik kijken, want het verloopt traag en onzeker.

Maar mijn vraag is dus vooral of dat geen belangrijk thema zou kunnen worden op de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Ook ik wil u bedanken voor deze vraag, collega Schauvliege, want het is een terechte bezorgdheid, die wij uiteraard delen. Enerzijds is er de ontbossing, die een enorme impact heeft op onze planeet en op menselijk vlak. Anderzijds zijn er de schendingen van de mensenrechten, die werkelijk onaanvaardbaar zijn.

Het Amazonewoud ligt dan wel grotendeels in Brazilië, eigenlijk is het toch wel voor een stukje gemeenschappelijk bezit; het is van iedereen, van de mensheid, en dus moeten we daarover waken.

Wat kunnen we doen? De minister-president heeft al het een en ander aangehaald. Hij verwijst naar de rol van de EU en de VN-Veiligheidsraad, maar ook belangrijk is die hefboom die we met het EU-MERCOSUR-handelsakkoord in handen hebben. Daar moeten we zeker gebruik van maken.

Ik wil ook even wijzen op de diepere oorzaken van ontbossing. Als president Bolsonaro dat toelaat, kunnen wij de landbouwers ter plaatse misschien wel ondersteuning bieden om tot duurzamere landbouw over te gaan, door onze good practices te delen. Eveneens belangrijk is dat wij onze afhankelijkheid van soja uit het Amazonewoud afbouwen. Ik denk dat we daar zeker stappen te zetten hebben. Er is al heel wat gebeurd, maar we kunnen nog iets verder gaan. In China stijgt de vraag naar soja ook, dus daar zit je opnieuw op wereldniveau, maar dat zijn toch enkele bezorgdheden die ik wilde delen.

De resolutie die wij op tafel leggen, steunen ook wij volmondig.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp-a): Ik wil zeer kort tussenkomen, omdat mijn steun voor wat mevrouw Schauvliege zojuist heel mooi heeft toegelicht, hier niet mag ontbreken. Jullie kunnen zeker op ons rekenen, als jullie verdere stappen willen zetten op dit vlak.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Minister-president, bedankt voor uw toelichting. De vraag en het probleem zijn natuurlijk bijzonder ernstig op dit ogenblik. Wij wensen zeker mee te werken aan een initiatief, maar wij steunen de minister-president alvast in de acties die hij onderneemt. Wij zijn natuurlijk maar een klein onderdeel binnen de EU en dus is het goed dat er druk wordt uitgeoefend via de EU. Dan is het zo dat de MERCOSUR nu een geschikte hefboom is, zoals mevrouw Talpe het omschrijft, om verder te werken aan een verdere democratisering, aan het respect voor de mensenrechten en aan het respect voor de inheemse bevolking.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, collega's.

Mevrouw Schauvliege, wat die 'flash appeal' betreft: zo'n initiatief komt vanuit de VN. Zij zijn initiatiefnemer. Dat sluit aan bij de vraag van mevrouw Brouwers: zoals ik al in mijn antwoord heb aangegeven, zal ik er bij de federale minister van Buitenlandse Zaken op aandringen dat deze thematiek in de Algemene Vergadering van de VN kenbaar gemaakt wordt. Het doet mij enorm veel plezier dat zoveel fracties geïnteresseerd zijn in de toestand van de inheemse volkeren.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Dank u wel, collega's en ook u, minister-president, voor uw antwoorden. Wij zijn zeer hoopvol gestemd dat we op dit vlak stappen vooruit zullen zetten. Ik voel binnen deze hele commissie – en eigenlijk ook in

andere commissies, want dit is ook al in andere commissies ter sprake gekomen – heel veel eensgezindheid om hier samen de schouders onder te zetten.

Wij geven met onze fractie dan ook onze volle steun aan initiatieven die meewerken aan het beschermen van de inheemse bevolking en aan de strijd tegen de ontbossing. Elk initiatief dat daarvoor wordt genomen, zullen wij steunen. Wij werken ook heel graag mee aan jullie voorstel van resolutie.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Deckmyn aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de invoering van de zogenaamde Chinese Veiligheidswet en de inperking van de autonomie van Hongkong door de Chinese Volksrepubliek – 2459 (2019-2020)

VRAAG OM UITLEG van Emmily Talpe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de spanningen tussen de VS en China – 2492 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Het zogenaamde Chinese Volkscongres – dat onder totale controle van de Chinese communistische partij staat – keurde eind mei een beruchte veiligheidswet voor Hongkong goed. De wet maakt afscheiding, subversie en buitenlandse inmenging strafbaar in Hongkong en staat de Chinese veiligheidsdiensten toe zich er te vestigen. Begrippen die zeer ruim geïnterpreteerd kunnen worden en elke vorm van vreedzaam protest in Hongkong tegen de Chinese communistische partij onmogelijk zullen maken.

De veiligheidswet laat de Chinese staat toe in te grijpen in Hongkong op een manier die nog maar weinig overlaat van de overeenkomst die tussen het Verenigd Koninkrijk en de Chinese Volksrepubliek werd uitgewerkt bij de overdracht van Hongkong in 1997.

Nochtans beloofde China bij die overdracht dat Hongkong gedurende minstens 50 jaar een speciale bestuurlijke regio zou worden waar niet dezelfde wetten gelden als in het communistische China. Een regeling die bekend zou komen te staan als het principe van 'één land, twee systemen' en die de inwoners van Hongkong tijdelijk zou moeten beschermen tegen de autoritaire Chinese communistische staat. De nieuwe veiligheidswet kan dan ook volgens velen het versnelde einde van het autonome Hongkong betekenen.

De Verenigde Staten kondigden alvast sancties aan om het Chinese ingrijpen in Hongkong te veroordelen. Het Verenigd Koninkrijk bekijkt de mogelijkheid om inwoners van Hongkong het Britse staatsburgerschap toe te kennen. Premier Johnson veroordeelde ook expliciet het Chinese optreden. Ondertussen liet de Europese Unie bij monde van Josep Borrell, de hoge vertegenwoordiger van de Europese Unie, weten geen sancties te willen opleggen. Meer nog, er was blijkbaar slechts één lidstaat die het thema ter sprake bracht op een videoconferentie met de Europese buitenlandministers. Volgens de Duitse buitenlandminister Heiko Maas moeten we met China dialoog voeren en biedt een geplande Europees-Chinese top in september daar een uitstekende gelegenheid toe. Ik zou bijna durven zeggen

dat dit een beschamend schouwspel is dat onze positie in de wereld ernstig ondermijnt.

Minister-president, wat is uw reactie op de beruchte Chinese veiligheidswet? Bent u bereid het Chinese optreden te veroordelen? Hebt u hierover al een gesprek gehad met de Chinese ambassadeur? Indien ja, wat hebt u juist gezegd en wat was de reactie van de ambassadeur? Indien niet, waarom niet en bent u nog van plan een dergelijk gesprek te voeren? Is de visie van de Vlaamse Regering met betrekking tot de gebeurtenissen in Hongkong voldoende in acht genomen bij de bepaling van het standpunt dat België inneemt in de Raad? Waren er hierbij meningsverschillen tussen de federale en regionale overheden? Zo ja, welke?

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Vier maanden geleden hebben de Verenigde Staten en China een handelsakkoord ondertekend. Het duurde een tijd voor dat kon worden afgeklopt. Nu lopen de spanningen tussen beide landen opnieuw hoog op. Een van de twistpunten is onder meer de situatie in Hongkong.

Eind mei keurde China een wet goed waarbij ze in het geval van veiligheidskwesties kan ingrijpen in Hongkong en dat zorgt voor heel wat beroering.

Het is al gezegd door de heer Deckmyn, Hongkong is sinds 1997 een autonoom onderdeel van het land met relatief veel vrijheden, maar men vreest dat die zullen worden beknot. Het gevolg is heel wat beroering en hevige protesten in Hongkong.

In een persconferentie haalde president Trump uit naar China, dat volgens hem de autonomie van Hongkong niet respecteert. De VS kondigde aan dat ze de procedure zou opstarten om het speciale handelsstatuut van Hongkong in te trekken. Een beslissing met gevolgen voor Hongkong, maar zeker ook voor de wereldeconomie. Er is sprake van beperkingen voor Chinese studenten die naar de VS willen reizen en een financieel onderzoek naar Chinese bedrijven op de Amerikaanse beurs.

Een paar dagen later volgde de reactie van China op de aankondigingen van de Amerikaanse president. China zal de invoer van enkele landbouwproducten uit de VS stopzetten. De vrees bestaat dat de Verenigde Staten hierop zullen reageren met nog verdere sancties.

Ondertussen heb ik vernomen dat de Europees-Chinese top niet zou doorgaan. Daar maken we ons alvast ook zorgen over.

Minister-president, hoe schat u de opflakkerende spanningen tussen de VS en China in? Welke impact zal dit hebben op Vlaanderen, onder meer wat betreft de economische sancties?

De Europese Unie liet weten de verdere inmenging van China in Hongkong te veroordelen, maar geen sancties te zullen nemen. Wat vindt u daarvan?

Hebben de situatie in Hongkong en de sancties vanuit de VS invloed op de werking van Flanders Investment & Trade (FIT) in Hongkong, en op de Vlaamse ondernemers die zij daar begeleiden?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Deckmyn, China moet de internationale afspraken inzake Hongkong respecteren. De nieuwe veiligheidswet dreigt het 'een land, twee systemen'-principe zoals het werd vastgelegd in 1984 verder uit te hollen. Ik maak mij heel grote zorgen over deze nieuwe zet van China.

Mevrouw Talpe, er zijn al jarenlang spanningen en een handelsoorlog tussen de Verenigde Staten en China. Volgens waarnemers was de ondertekening van de eerste fase van het Chinees-Amerikaanse handelsakkoord van januari jongstleden waar u naar verwijst niet meer dan een soort wapenstilstand.

En president Trump dreigt nu met bijkomende sancties tegen China vanwege de toenemende bemoeienis van Peking met Hongkong. Het is niet bekend over welke maatregelen het zou kunnen gaan. Het is moeilijk te bepalen in welke mate dergelijke nieuwe sancties het internationale economische verkeer zouden kunnen verstoren. Ook de impact op Vlaanderen kan tot hier toe niet worden ingeschat.

Europa houdt het inderdaad bij een tussenpositie waarbij de afbraak van de autonomie van Hongkong wordt veroordeeld, maar niet direct sancties worden aangekondigd.

De relatie tussen de EU en China, die al ongemakkelijk was, komt in ieder geval door de crisis in Hongkong onder druk te staan. Dit kan leiden tot een vertrouwensbreuk. Maar die relatie zal altijd moeilijk zijn. De Europese Unie pleit voor een vrijemarkteconomie en heeft waarden als democratie en mensenrechten hoog in het vaandel staan.

Het is van belang om de bestaande intensieve, fijnmazige overlegstructuur tussen de EU en China optimaal te blijven gebruiken.

Mijnheer Deckmyn, ik heb hierover geen gesprek gehad met de Chinese ambassadeur. Zoals ik reeds eerder gezegd heb, is de Europese Unie het best geplaatst om het gesprek hierover aan te gaan met China.

Zoals ik eerder aangaf maak ik mij ernstige zorgen over de recente ontwikkelingen en zijn we erg waakzaam voor een verdere uitholling van het 'een land, twee systemen'-principe. Dit is ook de boodschap die Vlaanderen op het intra-Belgische overleg heeft gebracht en die ook weerspiegeld werd in het gecoördineerde Belgische standpunt. Wat betreft Hongkong waren er geen meningsverschillen tussen de verschillende overheden. De conclusie van het overleg was dat België zou aandringen op een eendrachtige Europese reactie, die ook economische maatregelen niet zou uitsluiten.

Mevrouw Talpe, wat de invloed op FIT betreft, merk ik op dat de spanningen tussen de VS en China sinds vorig jaar een impact op de handelscijfers van Hongkong zelf hebben. Er wordt verwacht dat de intrekking van het speciaal statuut van Hongkong door de VS hier een bijkomende impact op kan hebben. De grootste impact wordt verwacht op de Chinese wederuitvoer via Hongkong naar de VS.

De Vlaamse bedrijven die in Hongkong actief zijn, werken meestal voor de ruimere regio, bijvoorbeeld de verkoop in Azië of de ondersteuning van de Chinese markt. Er is dan ook weinig impact op de begeleiding die FIT biedt. De werking van het kantoor in Hongkong ondervindt dan ook weinig hinder.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, ik wil met het laatste punt beginnen, namelijk FIT, de bedrijven en de verstandhoudingen ginds. Volgens u is er voorlopig weinig hinder, maar ik vraag me af of er een vorm van briefing is met betrekking tot een situatie die naar mijn bescheiden mening riskeert te escaleren. Zijn er plannen om hierop te anticiperen of te reageren? Ik denk dat dit belangrijk is en zeker voor de Vlaamse overheid een aandachtspunt moet zijn.

Ik ben blij dat u zich oprecht bezorgd voelt om de uitrol van de overeenkomst met betrekking tot Hongkong. Het is een democratisch probleem. Ik heb gevraagd of u

contact met de Chinese ambassadeur hebt gehad. Waar ik het niet volledig mee eens ben, is het riedeltje dat dan komt. U verwijst naar de EU en de EU moet de spreekbuis zijn. U weet echter heel goed dat de hoge vertegenwoordiger van de Unie, Borrell, al heeft laten weten dat er geen sancties komen. Ik heb er in mijn vraagstelling naar verwezen. De EU trekt eigenlijk alles al in.

Wat me het meeste zorgen baart, is dat slechts een lidstaat dit thema ter sprake heeft gebracht tijdens een videoconferentie met de Europese ministers van Buitenlandse Zaken. Ik verwacht dan ook dat vanuit Vlaanderen het signaal wordt gegeven dat er een probleem is. Iemand in de EU moet hierop reageren. We moeten dit niet overlaten aan een niveau dat niet durft te reageren.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): Minister-president, ik ben gerustgesteld, maar ik had niets anders verwacht dan dat u enorm bezorgd zou zijn om de oplopende spanningen tussen de VS en China. Het zijn twee zorgwekkende evoluties. Enerzijds zijn er de spanningen tussen die twee naties die bepalend zijn voor de wereld-economie en dat net op het moment dat we uit het zware dal van de coronacrisis komen en een zware herstelperiode tegemoet gaan. Eigenlijk kunnen we dat absoluut niet gebruiken en moeten we de hindernissen maximaal trachten weg te werken. Anderzijds is er in Hongkong uiteraard de kwestie van de inperking van de vrijheden. We moeten altijd voor de democratie strijden. Dat is onze hoofdtaak. We moeten dat signaal voldoende geven.

Ik heb daarnet al aangekondigd dat ik heb vernomen dat de Chinees-Europese top in september 2020 omwille van de coronamaatregelen niet zou doorgaan. Ik denk niet dat ik u heb horen bevestigen dat die top is afgelast. Het zou bijzonder jammer zijn, want dat is een moment om even op tafel te slaan en een duidelijk signaal te geven. Ik heb verschillende opiniestukken gelezen waarin staat dat de EU zich in de internationale machtsorde door de VS en China laat wegdrukken. De EU moet meer haar tanden laten zien. Ik wil nog even horen wat uw reactie daarop is.

De voorzitter: De heer Nachtergaele heeft het woord.

Joris Nachtergaele (N-VA): Minister-president, ik ben blij dat u opnieuw duidelijk stelt dat mensenrechten gerespecteerd moeten worden en dat de afspraken die de VS en China indertijd hebben gemaakt zeker nageleefd moeten worden.

Het is een understatement dat China en Europa een complexe relatie hebben. Enerzijds is China voor Europa een coöperatieve partner, op het vlak van klimaat en gezondheid, maar tegelijkertijd ook een competitieve partner, door de economische wedijver, en een systemische rivaal, want de Europese waarden staan veraf van het Chinese eenpartijstelsel en de staatsgeleide economie. Dat dit alles leidt tot een complexe relatie en broze evenwichten waar we voorzichtig mee om moeten gaan, is een open deur intrappen. Die afweging – in hoeverre we kunnen samenwerken zonder af te dingen op onze Europese waarden – is dan ook niet eenvoudig, maar het lijkt me evident dat de lidstaten en de EU een aantal rode lijnen trekken; ik ben blij dat u die rode lijnen vandaag opnieuw benoemt en bevestigt. Ik sluit me dan ook aan bij mevrouw Talpe: die top in Leipzig waar we recent van gehoord hebben en die weliswaar afgelast is, zou een ideaal forum kunnen zijn om die rode lijnen naar voren te schuiven, dus ik hoop dat het slechts om uitstel gaat, niet om afstel.

Ik heb nog een bijkomende vraag. FIT had een groepszakenreis gepland naar Hongkong. Hebt u er zicht op of die reis nog zou plaatsvinden of is daar nog geen beslissing over gevallen?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Dank u wel voor uw antwoord, minister-president, en vooral bedankt aan de collega's voor de terechte vraag. Ik denk inderdaad dat we het thema Hongkong al een aantal keer hebben aangekaart in deze commissie. Ik kan eigenlijk niet veel nieuws meer zeggen dan wat de collega's al gezegd hebben. Ook ik maak me grote zorgen over de impact ter plaatse.

Ik wil van deze vraag ook gebruikmaken om even uit te zoomen. We hebben het vorige week in het kader van het debat over de EU even gehad over de geopolitieke strategie van China en de Chinese arrogantie inzake Hongkong. Dat is een teken aan de wand. Europa en Vlaanderen moeten zich heel bewust zijn van de rol die zij willen spelen, zeker in het postcoronatijdperk. We mogen niet zomaar overschakelen naar 'business as usual'. Er is een momentum om in onze omgang met China enkele rode lijnen te trekken en die ook consequent te hanteren. Ik voel ook wel het engagement van de minister-president om daarrond te werken, maar ik moet zeggen dat ik ook wel vatbaar ben voor de argumentatie dat het geen optie is om de EU haar ding te laten doen en ondertussen passief te ondergaan. Als wij Europa willen maken, dan moeten we Europa zelf maken, dan moeten we die lijnen mee uittekenen. Ik durf me dus ook wel aan te sluiten bij de collega's die zeggen dat we niet zomaar moeten ondergaan, maar dat we Europa zelf moeten maken.

Ik wil kort verwijzen naar het voorstel van resolutie dat wij hebben ingediend rond de Vlaamse strategie binnen de EU. Zowel onze economische afhankelijkheid als onze geopolitieke impact zijn problematisch en daarover moeten we de komende maanden echt in gesprek gaan, willen we op de lange termijn een andere strategie gaan hanteren. Ik ben geen grote fan van het beleid van de VS, maar er is wel nog een groot fundamenteel verschil, ondanks alle bedenkingen die ik erbij heb. De VS hebben in november iets wat ze in China niet hebben: verkiezingen. Ik denk dat dat ook iets is waar we toch even belang aan moeten hechten. We kunnen er veel woorden aan hechten, maar op het einde van de rit zal China enkel te sturen zijn door daden. Laat ons als Europa niet kijken naar wat de VS of China zullen doen; laat ons vooral eindelijk werk maken van wat we zelf kunnen doen.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Deckmyn, het Belgische niveau heeft het Vlaamse standpunt overgenomen. Hoe dat wordt verdedigd op een EU-top, daarover delen u en ik dezelfde ambities en dat is dat Vlaanderen rechtstreeks op de EU-toppen aanwezig kan zijn als Vlaanderen, om daar onze stelling te verdedigen. Vooralsnog moeten we via het Belgische niveau gaan. Samen met u stel ik vast dat België niet tot de lidstaten behoort die daar met kracht dat standpunt verdedigen. In mijn overleg en onderhoud met het Belgische niveau over Europese standpunten zal dat zeker een element zijn dat wordt meegenomen.

Mijnheer Nachtergaele, inzake Hongkong en de zakenreis is er nog geen beslissing genomen.

Mevrouw Talpe, de EU-Chinatop is uitgesteld tot een nader te bepalen datum.

Voor de rest deel ik de visie van de collega's dat dit een kwalijke evolutie is. Ik zou dergelijke standpunten op het Europese forum met meer kracht willen verdedigen, maar daarvoor hebben we een volgende fase in de Belgische staatshervorming nodig. Ik roep alle collega's die dat vinden op om die stelling in de volgende weken mee te verdedigen.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

Johan Deckmyn (Vlaams Belang): Minister-president, een vaststelling die ik nu hoor, is dat België het standpunt van Vlaanderen heeft overgenomen om te verdedigen op het Europese niveau. U hebt daarnet bevestigd dat België dit volgens

u niet krachtdadig genoeg heeft gedaan. Waarvan akte. Hiermee is nogmaals het bewijs geleverd dat Vlaanderen als deelstaat op het Europese niveau aanwezig moet zijn om zijn eigen standpunten krachtdadig te kunnen verdedigen.

De voorzitter: Mevrouw Talpe heeft het woord.

Emmily Talpe (Open Vld): We zitten hier met twee kemphanen, waarbij we geregeld onze wenkbrauwen fronsen over de houding die ze aannemen. Het is wel duidelijk aan welke kant we staan, en dat is de zijde die de democratie hoog in het vaandel draagt.

Minister-president, u hebt gelijk dat het Europese niveau op de tafel moet slaan. Daar voel ik wat terughoudendheid, of te weinig kracht, onder andere nu met het uitstel van de top. Ik hoop dat er snel een nieuwe datum wordt vastgesteld.

U zegt hier dat België de teugels onvoldoende heeft vastgehouden, maar het is toch belangrijk dat u in het overleg hoort wat daar precies de reden voor is. Ik kan me niet voorstellen dat ze die thematiek zomaar aan zich hebben laten voorbijgaan. We horen het wel, en ik zal zelf ook even polsen naar wat daarover vanuit het federale niveau is gezegd.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Jeremie Vaneekhout aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de Vlaamse bijdrage aan het Central Emergency Response Fund – 2468 (2019-2020)

Voorzitter: mevrouw Cathy Coudyser

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister-president, dit is een boeiende overgang tussen twee vragen om uitleg, want er zijn bevoegdheden waarvoor Vlaanderen toch de eindverantwoordelijkheid in handen heeft, en dat gaat in dit land ten dele ook over ontwikkelingssamenwerking. Vandaar dat ik u deze vraag om uitleg stel. Ik hoop dat we hier niet moeten kijken naar wie welke rol moet opnemen.

De voorbije maanden hebben we in ons land vastgesteld welke impact een epidemie of een pandemie kan hebben op een land. Naast de menselijke tol is er de economische en de sociaal-maatschappelijke.

Ondanks alle kritische geluiden die wij of anderen laten horen, mogen we af en toe eens zeggen dat we nog altijd de luxe hebben om in een bevoorrecht land te leven. Een land met een uitstekende gezondheidszorg. Een land waar de schaarste zich beperkte tot tijdelijk lege schappen toiletpapier. Een land met een stabiel politiek klimaat.

Dat is uiteraard niet voor iedereen in ons land zo. Er zijn zeker problemen en uitdagingen. Er zijn landen waar het nog slechter gaat. Ook in die minder fortuinlijke landen slaat de pandemie toe. Het hoogtepunt van de COVID-19-crisis wordt pas in de komende maanden verwacht in Latijns-Amerika en Afrika. Om daarop te anticiperen maakte het Central Emergency Response Fund (CERF) van de Verenigde Naties onmiddellijk een bedrag van 95 miljoen dollar vrij. Dat is niet weinig, maar als we horen met welke bedragen we de afgelopen maanden zelf geschermd hebben, moeten we daar vragen bij stellen. Vlaanderen, dat sinds 2011 een partner is binnen dat structurele noodhulpfonds, besliste vorige week om de jaarlijkse bijdrage van 600.000 euro vervroegd vrij te maken.

Zoals gezegd, gezien de andere kosten in dit land, lijkt 95 miljoen dollar bijzonder laag en de Vlaamse inspanning eerder miniem. Het gaat over een vervroegde uitbetaling van de middelen die al voorzien waren nog voor de wereld getroffen werd door de grootste uitdaging sinds WO II.

Erkent u, minister-president, dat 95 miljoen dollar op wereldvlak bijzonder weinig lijkt, gezien de uitdagingen waar wij en de betrokken landen voor staan?

Kreeg u al signalen dat het United Nations Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (UNOCHA) van plan is dit fonds substantieel uit te breiden? Is de Vlaamse Regering in dat geval bereid om haar bijdrage te verhogen?

Is er via andere kanalen een verhoging van de Vlaamse inspanningen op vlak van ontwikkelingssamenwerking en internationale solidariteit?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: 95 miljoen dollar is niet de totale omvang van het fonds. In 2020 ontving het fonds reeds 300 miljoen dollar. Wellicht zullen in de loop van dit jaar nog giften van donoren volgen. Ter vergelijking: in 2019 beschikte het fonds in totaal over 831,4 miljoen dollar.

95 miljoen dollar is het bedrag dat het CERF tot eind mei uitgaf binnen het financieringsluik voor dringende hulp als respons op de COVID-19-pandemie. Dit is een momentopname. Ondertussen staat de teller reeds op 103 miljoen dollar.

Die 103 miljoen dollar gaat naar tijdskritische, zeer dringende noden in 43 landen. Het tijdig tussenkomen belet dat crisissen verergeren. Het is kostenefficiënt om er zeer snel bij te zijn, wat ook het belangrijkste comparatief voordeel is van het CERF.

95 miljoen dollar zou inderdaad ruim tekort zijn voor de wereldwijde aanpak van deze pandemie, mocht het CERF het enige financiële instrument zijn. Gelukkig zijn verschillende instrumenten in werking getreden. Via de 'country based pooled funds' van het UNOCHA is ook 127 miljoen dollar vrijgemaakt. Via dit mechanisme stemmen donoren hun bijdrage af op de landenspecifieke humanitaire respons.

In totaal is al 1,18 miljard dollar vrijgemaakt voor het globale COVID-19 Humanitarian Response Plan. Het gehele plan, indien volledig gefinancierd, bedraagt 6,71 miljard dollar.

De Europese Unie lanceert een gigantisch pakket voor steun buiten Europa onder de naam 'Team Europe'. In totaal gaat het om meer dan 20 miljard euro, zowel voor het lenigen van humanitaire en ontwikkelingsnoden als voor de ontwikkeling van een veilig en effectief vaccin.

Als het noodfonds Vlaanderen een bedrag ter beschikking stelt voor de niet-gesubsidieerde sectoren van in totaal bijna 300 miljoen euro en u zou er de middelen voor het VAF uit halen van maar 5 miljoen euro, dan zou u kunnen zeggen: 'is dat niet bijzonder weinig?' U moet het globale plaatje zien.

Niets zegt dat het totaalbedrag van het CERF aan COVID-19-noden voor 2020 al vaststaat. Ik duidde er reeds op dat het cijfer van 95 miljoen dollar inmiddels is geactualiseerd tot 103 miljoen dollar. Het fonds beschikt over de mogelijkheid om te allen tijde bijkomende aanvragen te honoreren. Wellicht gaat dit bedrag de komende weken dus verder omhoog.

Het CERF is een fonds dat op basis van de aanvragen door de humanitaire coördinator in een ontwikkelingsland financieringsbeslissingen neemt. Die beslissingen worden genomen op basis van een geconsolideerde inschatting van de dringende

noden. Aangezien de middelen van de donoren op voorhand zijn gekend, kan het fonds snel alloceren.

Vlaanderen draagt bij tot de mogelijkheden van het CERF om bijkomende financiering vrij te maken. We hebben dit jaar ons steentje bijgedragen door onze jaarlijkse bijdrage van 600.000 euro in de tijd naar voren te trekken. Concreet betekent dit dat deze middelen nu al zijn uitbetaald. Normaal gezien, zou dat pas eind dit jaar of mogelijk zelfs in januari 2021 zijn gebeurd. Het is bovendien niet de bedoeling dat deze vroegtijdig toegekende 600.000 euro van onze bijdrage in 2021 wordt afgetrokken.

Wat een verhoging van de Vlaamse inspanningen langs andere kanalen betreft, hebben we beslist vanuit het krediet voor humanitaire acties zowel het CERF als COSACA, het hulpconsortium in Mozambique, te ondersteunen. Dit is in de tijd naar voren geschoven, waardoor nu al 1,079 miljoen euro van het jaarbudget van 1,479 miljoen euro is opgebruikt. Het is juni en we zijn dus nog niet over de helft van het jaar. We weten niet welke urgente noodsituaties zich nog allemaal kunnen voltrekken. Voorlopig wens ik die resterende 400.000 euro voor te behouden voor het lenigen van ad-hocnoden later dit jaar. Er is dus niet voorzien in een verhoging van die middelen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister-president, ik dank u voor uw volledige antwoord en voor uw schets van de cijfers in hun geheel. Ik ben u daar erkentelijk voor. Het zou niet goed zijn ons blind te staren op een deeltje van het totaalpakket dat wereldwijd wordt vrijgemaakt om de problematiek te beantwoorden. Als we de impact in de EU en in Vlaanderen zien, zal zelfs de totaliteit van die middelen die, voor alle duidelijkheid, al een serieuze inspanning vormen, in deze context, naast de reguliere noden die er in de 43 betrokken landen sowieso zijn, nog altijd beperkt blijven om alle noden te lenigen. Dat is in deze context waarschijnlijk niet mogelijk en het valt misschien niet te verwachten dat dit helemaal zou kunnen, maar het is goed dat we onze middelen versneld hebben vrijgemaakt.

Ik wil gewoon benadrukken dat het in onze ogen een optie moet blijven om de komende maanden, indien het nodig zou blijken, niet enkel naar de voorziene middelen te kijken, maar ook te onderzoeken welke bijkomende middelen eventueel kunnen worden vrijgemaakt. We moeten daar uiteraard vandaag niet over beslissen. Dat is een humanitaire plicht voor een regio in de wereld waar het toch nog altijd betrekkelijk goed gaat, maar er zijn ook economische en geopolitieke redenen.

Als we de meest open economie ter wereld zijn, hebben we er alle belang bij dat de economieën zich wereldwijd op een positieve manier ontwikkelen. Het is een goede zaak dat we onze verantwoordelijkheid op dat vlak nemen, want we kunnen die middelen op termijn ook terugverdienen.

Wat geopolitiek betreft, hebben we het daarnet al over de impact van andere regio's in de wereld gehad. China heeft een zeer actieve strategie om een aantal regio's in de wereld de facto over te nemen door afhankelijkheid te creëren. De enige manier om daar echt een antwoord op te geven, is door zelf op een goede manier democratische verbonden aan te gaan en ons daartegenover te plaatsen. Dat moet natuurlijk in het bredere kader van de EU, maar ik zou onze bijdragen aan onder meer het CERF niet als afgesloten beschouwen. Ik zou de optie behouden om die middelen in de komende maanden eventueel te versterken.

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Ik denk dat ik alle vragen heb beantwoord.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.